

7. Калиновська О. Райком партії і робота серед жінок / О. Калиновська // Радянська Україна. – 1948. – № 262. – С. 3
8. Бегма В. Жінки Ровенщини в боротьбі за п'ятирічку / В. Бегма // Радянська Україна. – 1948. – № 183. – С. 3
9. Обласні наради жінок-активісток // Радянська Україна. – 1948. – № 152. – С. 3
10. Республіканська нарада з питань роботи серед жінок // Радянська Україна. – 1951. – №116. – С. 1
11. Луговиківна М. Активістки / М. Луговиківна // Радянська Україна. – 1949. – № 289. – С. 2
12. Сміливіше висувати жінок на керівну роботу // Радянська Україна. – 1949. – № 284. – С. 1
13. Народа в ЦК КП(б)У по роботі серед жінок // Радянська Україна. – 1948. – № 3. – С. 2
14. Про заходи поліпшення роботи серед жінок на Україні // Колгоспник України. – 1948. – №50. – С. 1
15. Народа в ЦК КП(б)У по роботі серед жінок // Колгоспник України. – 1948. – №3. – С. 1
16. Гальперіна М. Жіноча рада колгоспу / М. Гальперіна // Колгоспник України. – 1949. – №29. – С. 3
17. Жіноча рада колгоспу // Колгоспник України. – 1948. – № 74. – С. 4
18. Радянські жінки – активні будівниці комунізму // Колгоспне село. – 1950. – №136. – С.1
19. Гржибовська Є. Жіночі ради й ради громадських діячок / Є. Гржибовська // Колгоспне село. – 1949. – № 77. – С. 3
20. Єфімова О. Жіноча рада колгоспу / О. Єфімова // Колгоспне село. – 1951. – №198. – С. 2
21. Маслобойщикова О. Активістки / О. Маслобойщикова // Колгоспне село. – 1950. – № 202. – С. 2
22. Ходак О. Патріотки / О. Ходак // Колгоспне село. – 1951. – №47. – С. 2
23. Андрієнко Т. Жінки – агітатори / Т. Андрієнко // Радянський селянин. – 1949. – № 36. – С. 2
24. Жінка – активний будівник країни соціалізму // Радянський селянин. – 1948. – № 50. – С. 1
25. Народа в ЦК КП(б)У по роботі серед жінок // Радянський селянин. – 1948. – №2. – С. 3
26. Народа активу жінок Львівщини // Радянський селянин. – 1948. – № 7. – С. 1

Постыка И. А. Украиноязычная пресса республиканского значения про деятельность женских советов в Украине (1948–1951 гг.)

В статье проанализированы материалы украиноязычных газет республиканского значения, в которых раскрывается история деятельности женских советов на Украине в 1948–1951 гг. и определены их информационные возможности. Указана источниковедческая ценность республиканской прессы для изучения женских организаций Советской Украины. При изучении деятельности женских советов в Советской Украине значительный вклад в историческую науку делает пресса, как один из основных видов источников по этому вопросу. Сегодня нет специальных источниковедческих исследований, в которых анализировалась украиноязычная пресса как источник по истории деятельности женских советов на Украине в 1948–1951 гг., что подтверждает актуальность данной статьи.

Ключевые слова: женские советы, женские организации, пресса, Центральный Комитет, источниковедческая база.

Postyka I. A. Ukrainian press of republican significance about the activities of women's soviets in Ukraine (1948–1951).

The materials of the Ukrainian language newspapers of republican significance that uncover the history of the women's councils activities in Ukraine during the period of 1948–1951 and their informational facilities have been estimated as well as analyzed in the article. The sourcestudying value of the republican media press for investigating the women's organization of Soviet Ukraine are determined. A valuable contribution to the studying of the history of women's radas' activities in Soviet Ukraine has been made by the printed press as one of the main sources concerning this problem. Today there is no special source-studying investigations with analyzing of the Ukrainian-speaking printed press as a source of the history of women's radas' activities in Ukraine during the period of 1948–1951. This fact provides the topicality of the present article.

Keywords: women's councils, women's organizations, the press, Central Committee, the base of source study.

УДК 327(477/438):930.2

Н. М. Чорна

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ У РАМКАХ ЄВРОРЕГІОНІВ: ІСТОРІОГРАФІЧНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Здійснено історіографічний аналіз наукових праць, тією чи іншою мірою дотичних до проблеми українсько-польської взаємодії у рамках єврорегіонів "Карпатський" та "Буг". Розглянуто підходи до оцінки ефективності співпраці двох держав. Визначено чинники, впливом яких вчені обґрунтовують характер діяльності єврорегіонів та міру заангажованості України і Польщі у ній. З'ясовано міру наукового обґрунтування проблеми, вказано на необхідність її подальшого вивчення.

Ключові слова: Україна, Польща, транскордонне співробітництво, єврорегіони, історіографія.

Важливим аспектом сучасних українсько-польських взаємин є транскордонне співробітництво. У світлі оголошеного нашою державою курсу на європейську інтеграцію, взаємини з прикордонними регіонами Польщі розглядаються як ефективний засіб прискорення вступу України до ЄС, а відтак, викликають стійкий дослідницький інтерес та незмінно перебувають у полі зору науковців.

Доробок з проблеми, репрезентований великою кількістю наукових праць, невпинно поповнюється новими дослідженнями. Прикметною рисою історіографічного процесу є регулярне проведення тематичних наукових та науково-практичних конференцій і "круглих столів". Про значимість для нашої держави транскордонного співробітництва з Польщею свідчить оформлення в Україні низки спеціальних наукових осередків, безпосередньо зайнятих вивченням проблеми.

Серед широкого кола питань, які досліджуються вітчизняними фахівцями, предметом найпершої уваги є співробітництво України та Польщі у рамках розбудови єврорегіонів "Карпатський" і "Буг". Саме її дослідники, зазвичай, називають найбільш ефективним механізмом вироблення та реалізації транскордонних проектів за участю двох держав, а відтак, пов'язують із нею найбільші сподівання.

Метою даної статті є аналіз публікацій українських дослідників, присвячених співпраці України та Польщі у рамках єврорегіонів, з'ясування міри відображення проблеми в історіографії.

У процес творення єврорегіонів Україна включилася у 1993 р. і на сьогодні, будучи задіяною у розбудові семи об'єднань такого формату, у рамках двох із них співпрацює з Польщею. Згідно з О. Харчинською [1], становлення українсько-польської співпраці по розбудові єврорегіонів розпочалося у 1991 р. з підписанням у м. Томатів-Любельській першої угоди про співробітництво, яка дала поштовх утворенню Урядової комісії з питань українсько-польської транскордонної співпраці та заклала підвалини для формування єврорегіонів "Карпатський" і "Буг". Поєднавши зусилля з Угорщиною, Словаччиною та Румунією у форматі регіону "Карпатський", а також з Білоруссю у розбудові об'єднання "Буг", Україна й Польща заявили про націленість на сприяння економічному, культурному, науковому та освітньому співробітництву суміжних територій, розвитку інфраструктури та муніципального туризму, економічної діяльності місцевих компаній, збереженню пам'яток культури та історії.

Єврорегіон "Карпатський" – перший єврорегіон, утворений 14 лютого 1993 р. на території України. У монографії львівських дослідників К. Кіндрата та С. Трохимчука [2] його появу було названо "історичною віхою на шляху розбудови нової архітектури безпеки і співробітництва в Центральній і Східній Європі". Вивчаючи інституційну та організаційну структуру єврорегіону, пріоритетні напрямки діяльності, проблеми та перспективи його розвитку, дослідники рідко демонструють однозначність оцінок. Особлива роль єврорегіону у розвитку транскордонних зв'язків, на нашу думку, є очевидною і зайвих доказів не потребує. Разом з тим, одні дослідники, М. Лендєл зокрема, апелюючи до спільного історичного минулого його територій, які упродовж тривалого часу входили до складу монархії Габсбургів, вважають єврорегіон формою вираження традиційних взаємозв'язків та доводять доцільність його створення [3, с. 51–52]. Одночасно К. Васьківська та Г. Кушнірук обґрунтовують іншу точку зору: зважаючи на різний рівень економічного розвитку, різномірну етнічну, релігійну та культурну структуру п'яти постсоціалістичних держав, прикордонні території яких виявилися об'єднаними у рамках єврорегіону, вчені вказують на притаманну йому складність формування системи спільних інтересів та співробітництва [4, с. 35–36].

Розглядаючи реальні здобутки, яких вдалося досягти Карпатському єврорегіону упродовж перших років функціонування, К. Васьківська та Г. Кушнірук обмежуються згадками про реалізацію проекту "Агротуризм та працевлаштування поляків і українців" та заснування Агенції регіонального розвитку "Карпати", зводячи, таким чином, його роль у розбудові прикордонних територій держав-сусідів до "підтримки, відкриття можливостей транскордонної співпраці для мешканців, інститутів освіти, науки, підприємств, банків" [4, с. 36]. Не на користь об'єднанню висловився Г. Шманько. Порівнявши потенціал та успіхи, яких вдалося досягти у розбудові єврорегіону, вчений вказав на гальмування його розвитку. Причиною такої ситуації було названо неконструктивну діяльність економічних служб органів державного управління та місцевої влади українського прикордоння, які "дуже мало перейняли в реформі господарства у своїх польських колег" [5, с. 52]. Більш слушними, на нашу думку, є зауваження, що містяться у публікації Н. Роїк [6]. Дослідниця, зокрема, зауважила, що на момент утворення єврорегіону країни-учасниці об'єднання не належали до Євросоюзу, а тому, відповідно, не могли скористатися його фінансовою допомогою. Давалася взнаки також відсутність досвіду такого роду взаємодії [6, с. 688–689]. Зі вступом у 2004 р. Польщі, Угорщини та Словаччини до ЄС проблему фінансування Карпатського єврорегіону певною мірою вдалося вирішити.

Підводячи підсумок першого десятиліття діяльності Карпатського єврорегіону, дослідники демонструють вже дещо більше оптимізму. Так, наприклад, В. Волошко [7], Г. Щерба [8] вказують на те, що на середину першої декади ХХІ ст. країнам-учасницям об'єднання вдалося досягти успіхів у реалізації проектів спільного вирішення екологічних, соціальних та інфраструктурних проблем, налагодженні контактів між підприємствами та бізнес-колами регіону, а також розвитку туризму, охорони здоров'я, освіти та культури, наукової діяльності, проведення різноманітних міжрегіональних ярмарків. Разом з тим, у їх працях функціонування єврорегіону й надалі продовжує розглядатися обтяженим низкою проблем, спричинених недостатньою зацікавленістю сторін-учасників, насамперед України, у взаємодії.

Зі вступом країн-сусідів України до ЄС через територію єврорегіону пройшла межа, яка розділила його на дві складові. Одну з них склали регіони, що належать державам-членам Євросоюзу, іншу – області України, що мають статус сусідів ЄС. Геополітичні трансформації, як наслідок, спричинили до "переорієнтації" завдань, вирішувати які покликаний єврорегіон. "До питань економічної та гуманітарної взаємодії, які були ключовими десять років тому, додалися питання регіональної безпеки та стабільності", – зауважує Н. Роїк [9, с. 189]. Комплексно проаналізувавши діяльність єврорегіону, авторка з'ясувала, що, попри очікування, зі вступом держав-партнерів до Євроспільноти співробітництво у рамках єврорегіону суттєво сповільнилося. З такими міркуваннями погоджуються О. Передрій та С. П'ястєцька-Устич [10]. Пояснюючи зниження активності держав-сусідів по розбудові єврорегіону, вчені апелюють до ущільнення кордону між ними, а також зміщення пріоритетів нових членів Євроспільноти на користь співробітництва у її межах.

Чільне місце в історіографії українсько-польського транскордонного співробітництва займає проблема розбудови єврорегіону "Буг". Аналіз публікацій засвідчив, що появу ідеї створення другого за участю України й Польщі єврорегіону вчені пов'язують з українсько-польською конференцією, яка відбулася у травні 1992 р. у м. Казимеж-Дольний. З підписанням 29 вересня 1995 р. сторонами відповідної угоди Бузький єврорегіон розпочав свою діяльність. Організаційну структуру, пріоритети функціонування єврорегіону, а також

здобутки, яких вдалося досягти державам-партнерам, у своїх розвідках проаналізували К. Васьківська [4], В. Волошко [7], Г. Кушнірук [4], І. Прус [11], Л. Стрільчук [12]. Значення Бузького євро регіону для економічного співробітництва прикордонних областей України й Польщі належним чином висвітлено в одноосібній праці П. Луцишина [13] та колективних монографіях, написаних ним у співавторстві з Б. Клімчуком, В. Лажніком та Н. Луцишин [14–15]. Екологічну та культурно-просвітницьку складові взаємодії ґрунтовно охарактеризовано в розвідці Н. Буглай [16]. Певне місце у дослідженні, окрім того, займають проблеми торговельно-економічного співробітництва. Проаналізувавши інституційну структуру, потенціал та напрями діяльності, Д. Васильєв та Л. Чекаленко [17] назвали Бузький євро регіон "якісно новим рівнем організації двосторонніх відносин" між Україною та Польщею. Зі вступом у січні 1997 р. євро регіону до Об'єднання Регіонів Європи, покликано "підтягувати" відсталі регіони до рівня розвинутих, вчені обґрунтовують початок нового етапу його розвитку.

Різномірний аналіз діяльності євро регіону "Буг" зазнала у публікаціях О. Харчинської. Належну увагу дослідниця приділила нормативно-правовому та інституційному забезпеченню його функціонування [18]. Проаналізувавши еволюцію співробітництва у рамках євро регіону, основні напрями взаємодії та здобутки, яких вдалося досягти країнам-учасникам, авторка дала їм високі оцінки. "Створення євро регіону "Буг" є позитивним фактором як з точки зору національних інтересів України у плані зміцнення стосунків із сусідніми державами і розширення мережі зв'язків у Центрально-Східній Європі, так і з точки зору загальноєвропейських інтересів – у плані сприяння міжнародній стабільності у регіоні", – зазначається у публікації [1, с. 243]. Зважаючи на досягнуті успіхи, а також те, що потенціал євро регіону досі використовується не в повному обсязі, – а саме в цьому переконана авторка, – у статті наголошується на перспективності подальшої його розбудови.

Важливі зауваження на рахунок розвитку євро регіонів мають місце у монографічному дослідженні Є. Рябініна "Транскордонне співробітництво в системі процесів регіональної інтеграції України (політологічний аналіз)" [19]. Проаналізувавши діяльність Карпатського євро регіону, дослідник дійшов висновку, що, попри очевидну своєчасність та потрібність, а також те, що на його функціонування із фондів ЄС щороку виділяється близько 1 млн. євро, регіон продовжує залишатися економічно відсталим [19, с. 101]. Найбільш активним членом асоціації Є. Рябінін вважає польську сторону, яка особливо плідно співпрацює із Львівською областю. До основних напрямів взаємодії у праці віднесено діяльність спільних підприємств, торговельне та інвестиційне співробітництво, співпрацю у сфері культури. Зі вступом держав-членів євро регіону до ЄС дослідник пов'язує активізацію його функціонування. Попри труднощі розбудови та суперечливий характер розвитку, Є. Рябінін назвав євро регіон "Карпатський" одним із найбільш успішних з-поміж тих, що функціонують у Центрально-Східній Європі за участю держав-членів Вишеградської четвірки [19, с. 84]. Вагоме місце у публікації Є. Рябініна посідають проблеми розбудови та функціонування євро регіону "Буг". У праці розглянуто надбання у сфері торговельно-економічної взаємодії, реалізації екологічних проектів. Особливу увагу вчений приділив аналізу здобутків, що їх вдалося досягти Волинській області. Зважаючи, насамперед, на виключно сприятливо географічне розташування (через територію області проходять найкоротші шляхи, що з'єднують між собою Берлін, Варшаву та Київ), дослідник назвав її двигуном українсько-польського співробітництва у рамках євро регіону.

Певне місце проблема, що аналізується, займає у дослідженні М. Янкова [20]. Обґрунтовуючи ефективність функціонування євро регіону "Буг", науковець вказує на усвідомлення місцевою владою та населення загалом доцільності його існування. У той час, як євро регіон "Карпатський" був утворений за ініціативою центрального керівництва держав-сусідів і відображав політичні розрахунки задіяних сторін, організація євро регіону "Буг" була ініційована місцевими органами влади, виходячи з усвідомлення того, що лише спільні дії спроможні забезпечити вирішення проблем, що існують в прикордонних регіонах України і Польщі, та гарантувати гармонійний їх розвиток [20, с. 215].

Значний інтерес викликає дисертаційне дослідження Н. Буглай [16]. У третьому його розділі – "Українсько-польське співробітництво в рамках євро регіонів" – авторка ґрунтовно розглянула організаційну структуру, напрями діяльності та еволюцію розвитку євро регіонів "Карпатський" і "Буг". Проаналізувавши реальні успіхи взаємодії, серед яких – соціально-економічні зрушення, включення малих міст і селищ локального рівня у систему євро регіональної співпраці, а також оздоровлення сприйняття українським та польським народом один одного, подолання негативних історичних стереотипів, дослідниця, разом з тим, виявила, що досягти європейського рівня розвитку регіонам не вдалося і досі. Відсутність серйозних успіхів авторка пояснює перш за все українським чинником. "Українські регіони не є повністю рівноправними партнерами і самодостатніми суб'єктами міжнародних відносин: вони не спроможні, як, наприклад, польські партнери, здійснювати ефективну євро регіональну політику на місцевому, регіональному та міжрегіональному рівнях, не є достатньо підготовленими до нових можливостей і викликів співпраці", – зауважила вона [16, с. 15].

У дослідженні С. Кулини [21] проаналізовано економіко-правові аспекти співпраці держав, їх участь у розбудові євро регіонів "Карпатський" та "Буг". На виняткову увагу заслуговують авторські інтерпретації основних програм ЄС, спрямованих на підтримку українсько-польського транскордонного співробітництва. Констатуючи суперечливі наслідки вступу Польщі до ЄС у 2004 р. для продовження співпраці з Україною, автор запропонував ряд заходів, покликаних подолати існуючі труднощі.

Аспекти співпраці України та Польщі у рамках розбудови євро регіонів розглянув В. Борщевський [22]. Проаналізувавши показники діяльності "Карпатського" та "Бугу", дослідник дійшов висновку про значну їх обумовленість розмірами євро регіонів. Причиною низькою ефективності діяльності євро регіонів дослідник назвав великі їх масштаби, а відтак, вказав на доцільність їх перетворення у своєрідний транскордонний

холдинг, "до якого входитимуть дрібніші міжрегіональні об'єднання, що виконуватимуть конкретні завдання" [22, с. 75].

Великими розмірами єврорегіонів неефективність їх функціонування пояснюють також інші фахівці. Л. Поліщук [23], зокрема, зосередившись на аналізі діяльності "Карпатського", зауважила: "Велика територія створює проблеми в керуванні й призводить до постійної реорганізації структури єврорегіону". Масштаб території, окрім того, зумовлює значні труднощі у фінансуванні: отримані суми здебільшого йдуть на "підтримку загальної ідеї". Надто великий розмір єврорегіонів, а також відсутність необхідних повноважень у місцевої влади – чинники, впливом яких пояснює труднощі транскордонної взаємодії О. Каплинський [24]. Серед нових викликів, що постали перед українсько-польським партнерством, дослідник називає нелегальну міграцію, торгівлю людьми, контрабанду наркотиків та зброї.

У роботі С. Кулини [21] недосконалість функціонування єврорегіонів пояснено порядком їх створення. Так, на відміну від польсько-німецьких, які були сформовані "знизу" на економічних інтересах кожної гміни, громади, українсько-польські єврорегіони були створені "згори", ґрунтуючись на домовленостях місцевого керівництва. Вказуючи на великі розміри "Карпатського", запорукою підвищення ефективності його функціонування дослідник вважає роздроблення єврорегіону на низку під'єврорегіонів [21, с. 14].

Загальною ознакою багатьох праць, у яких автори звертаються до розгляду реальних здобутків українсько-польського транскордонного співробітництва, є констатація неповного використання потенціалу єврорегіонів. Так, ознайомившись із діяльністю єврорегіонів, К. Васьківська та Г. Кушнірук, зокрема, дійшли висновку, що "на сьогоднішній згадані транскордонні утворення є більшою мірою паперовими угодами, а не реальним знаряддям транскордонної співпраці" [4, с. 38].

Схожі міркування мають місце у публікаціях Н. Роїк [6, 9]. Аналізуючи реальні надбання України й Польщі по розбудові єврорегіонів "Карпатський" та "Буг", найбільш переконливими з них авторка називає тривалі культурні та звичайні товариські контакти [9, с. 189]. Названі здобутки, можливо і є серйозними кроками на шляху подолання "шрамів історії", проте, зважаючи на потенціал українсько-польського прикордоння, їх є очевидно замало.

Євген Рябінін, комплексно дослідивши усі напрями співробітництва держав-сусідів по розбудові єврорегіонів, виявив, що останні, попри щедри проектні субсидії, залишаються далекими від успіху у досягненні своїх амбітних цілей. "Існує припущення, – підсумував дослідник, – що реальна цінність єврорегіонів може полягати швидше в стимулюванні діалогу й інституційних інновацій і у меншій мірі в досягненні амбітних цілей регіонального розвитку" [19, с. 77].

Таким чином, співпраця України та Польщі по розбудові єврорегіонів "Карпатський" і "Буг" неодноразово ставала предметом наукового аналізу у працях українських дослідників. Доробок з проблеми, представлений великою кількістю тематичних робіт, невпинно поповнюється новими працями, а це, в свою чергу, є безумовним свідченням її актуальності. Продовження наукового пошуку, окрім необхідності створення комплексної роботи з проблеми українсько-польської взаємодії у рамках єврорегіонів, якої у вітчизняній історіографії немає досі, зумовлюється практичним запитом. З огляду на неповне використання потенціалу "Карпатського" і "Бугу", на чому невпинно наголошують фахівці, нагальною потребою є розробка конкретних рекомендацій щодо поглиблення та активізації співпраці сторін у відповідному напрямку, наповнення її конкретним змістом.

Джерела та література

1. Харчинська О. Транскордонна співпраця України та Польщі в європейському контексті (на прикладі євро регіону "Буг") / О. Харчинська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, соціологія, філософія. – Вип. 11. – Ужгород : Вид-во Ужгород. нац. ун-ту "Говерла", 2009. – С. 242–245.
2. Кіндрат К. Українсько-польські стосунки на зламі тисячоліть : монографія / К. Кіндрат, С. Трохимчук. – Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2002. – 112 с.
3. Лендьял М. Досвід Карпатського єврорегіону: поштовх до переосмислення моделі транскордонного співробітництва / М. Лендьял // На шляху до Європи. Український досвід єврорегіонів / За ред. С. Максименка, І. Студеннікова. – К. : "Логос", 2000. – С. 49–70.
4. Васьківська К.В. Транскордонне співробітництво України в умовах євроінтеграції / К.В. Васьківська, Г.В. Кушнірук // Вісник Львівської державної фінансової академії / під. ред. П. Ю. Буряка. – Львів : ЛДФА, 2010. – №18. – С. 33–41.
5. Шманько Г. ... і кордони не в заваді. Міжнародне співробітництво органів державного управління та місцевого самоврядування в Карпатському Єврорегіоні / Г. Шманько // Політика і час. – 1995. – №11. – С. 51–53.
6. Роїк Н.Г. Інституційна транскордонна співпраця в контексті розширення ЄС: проблеми та перспективи Карпатського єврорегіону / Н.Г. Роїк // Гілея: науковий вісник : зб. наук. пр. – К., 2011. – Вип. 43. – С. 683–691.
7. Волошко В. Реалії та перспективи транскордонного співробітництва України / Віталій Волошко // Регіональна економіка. – 2005. – №4. – С. 123–131.
8. Щерба Г.І. Розвиток транскордонного співробітництва в українсько-польських єврорегіонах / Г.І. Щерба // Вісник Одеського національного університету. – 2009. – Т. 14. – Вип. 2. – С. 18–27.
9. Роїк Н. Українсько-польське міжрегіональне й транскордонне співробітництво / Наталія Роїк // Вісник Прикарпатського університету. Науковий журнал. Серія : Політологія. – 2011. – №4–5. – С. 186–190.
10. Передрій О.С. Економічна сфера – базова у транскордонному співробітництві / О.С. Передрій, С.В. П'ястєцька-Устич // Ефективність транскордонного співробітництва через міжнародний моніторинг та координацію діяльності національних суб'єктів : зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 8–9 квітня 2011 р.). – Ужгород, 2011. – С. 79–92.
11. Прус І. Форми транскордонного співробітництва (на прикладі Волинської області) / Ірина Прус // Наукові записки "Транскордонне співробітництво у контексті перспектив європейської інтеграції України". Серія: Політичні науки. – Острого : Вид-во Нац. ун-ту "Острозька академія". – Вип. 4. – 2010. – С. 168–177.
12. Стрільчук Л.В. Правове забезпечення транскордонного співробітництва України та Республіки Польща // Л.В. Стрільчук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Науковий журнал. Серія : Історичні науки. – 2008. – №11. – С. 162–167.

13. Луцишин П.В. Єврорегіон Буг: обласний суспільно-географічний комплекс: теорія, методика, практика / П.В. Луцишин. – К. : ІСД МО, 1996. – 207 с.
14. Єврорегіон "Буг": Волинська область / За ред. Б.П. Клімчука, П.В. Луцишина, В.Й. Лажніка. – Луцьк : Ред.-вид. від. Волин. ун-ту, 1997. – 448 с.
15. Клімчук Б.П. Єврорегіон "Буг": концепція та стратегія розвитку : монографія / Б.П. Клімчук, Н.П. Луцишин, П.В. Луцишин. – Луцьк : Ред.-вид. відд. "Вежа" ВДУ імені Лесі Українки, 2002. – 416 с.
16. Буглай Н.М. Польща в реалізації євроінтеграційного курсу України: міжрегіональне співробітництво (1999–2008 рр.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : спец. 07.00.02 / Н.М. Буглай. – К., 2009. – 20 с.
17. Васильєв Д. Українсько-польські відносини наприкінці ХХ ст. / Дмитро Васильєв, Людмила Чекаленко // Нова політика. – 1998. – №4. – С. 13–17.
18. Харчинська О. Інституційна основа здійснення транскордонного співробітництва (на прикладі єврорегіону "Буг") / О. Харчинська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, соціологія, філософія. – Вип. 12. – Ужгород : Вид-во Ужгород. нац. ун-ту "Говерла", 2009. – С. 191–194.
19. Рябінін Є.В. Транскордонне співробітництво в системі процесів регіональної інтеграції України (політологічний аналіз) : монографія / Є.В. Рябінін. – Маріуполь, 2011. – 157 с.
20. Янків М. Україна і Польща: стратегічне партнерство в системі геополітичних координат (політико-економічний та секторальний аналіз) : монографія / Мирон Янків. – Львів : Світ, 2011. – 398 с.
21. Кулина С.Я. Державне регулювання транскордонного економічного співробітництва : автореф. дис. ... канд. ек. наук : спец. 08.00.03 / С.Я. Кулина. – Львів, 2008. – 24 с.
22. Борщевський В.В. Українсько-польське транскордонне співробітництво в контексті європейської інтеграції України / В.В. Борщевський // Економічні науки. Серія: Економічна теорія та економічна історія : Зб. наук. праць / За ред. З.В. Герасимчук. – Вип. 6 (23). – Ч. I. – Луцьк : Луцьк. нац. техн. ун-т, 2009. – С. 66–80.
23. Поліщук Л. Основні пріоритети співпраці українських і польських регіонів: реалії та перспективи / Ліна Поліщук // Економічний часопис-XXI. – 2008. – №3–4. – С. 30–37.
24. Каплинський О.В. Роль Вишеградської четвірки в контексті національної безпеки України / Олександр В'ячеславович Каплинський // Стратегічні пріоритети. – 2009. – №2 (11). – С. 47–54.

Черная Н. Н. Сотрудничество Украины и Польши в рамках еврорегионов: историографические интерпретации

Осуществлен историографический анализ научных трудов, в той или иной степени касающихся проблемы украинско-польского взаимодействия в рамках еврорегионов "Карпатский" и "Буг". Рассмотрены подходы к оценке эффективности сотрудничества двух государств. Выявлены факторы, влиянием которых ученые обосновывают характер деятельности еврорегионов и степень ангажированности Украины и Польши в ней. Выяснено меру научного обоснования проблемы, указано на необходимость ее дальнейшего изучения.

Ключевые слова: Украина, Польша, трансграничное сотрудничество, еврорегионы, историография.

Chorna N. M. Cooperation of Ukraine and Poland within the framework of euroregions: historiography interpretation

The historiographical analysis of scientific works touching the issues of Ukrainian-Polish cooperation within the framework of euroregions Carpathian and Bug. The approaches to estimate the efficiency of cooperation of two countries have been considered. The factors influencing the character of the proceeding of the euroregions and the level of the political commitment of Ukraine and Poland are studied. Ascertain the level of scientific insight into the problem and substantiates the need of further investigation into the problem.

Keywords: Ukraine, Poland, cross-border cooperation, euroregions, historiography.

УДК 930.1:323.15(477+438)

А. С. Гарбарук

НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ ПОЛЬСЬКОЇ МЕНШИНИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена аналізу наукових напрацювань українських дослідників з питань сучасного національного ренесансу поляків України та налагодження процесу їхнього організованого гуртування. Фрагментарно окреслено процеси, що впливають на стан розробки проблеми. Виокремлено дослідження, в яких тематика розглядається почасти, й ті, що безпосередньо стосуються відродження та самоорганізації сучасної української полонії у спосіб заснування культурних товариств. Висвітлено загальні тенденції робіт, наголошено на одиничних дослідженнях.

Ключові слова: українська історіографія, польська національна меншина, національно-культурне товариство, незалежна Україна.

Проблематику життєдіяльності та етнічної мобілізації польської національної меншини у незалежній Україні вважаємо актуальною з огляду на роль спільноти та її об'єднань у перебігу відносин між країнами походження та поселення, у забезпеченні міжнаціональної стабільності на теренах проживання та у формуванні неупередженого діалогу пересічного поляка й українця. В цілях з'ясування кола аспектів, які потребують додаткового вивчення, та за відсутності предметних історіографічних оглядів пропонуємо розглянути науковий доробок українських дослідників в означеній сфері.